

Wouter van Mastricht

Straatgeheimen

Karakter Uitgevers B.V.

Proloog

We moeten van hem af zien te komen.’

‘Hoezo?’ vroeg de tweede man.

‘Hij weet te veel. Kan ons er allemaal zo bij lappen.’

‘De afspraak was toch dat we door zouden gaan?’ merkte de derde man op. ‘We zijn nog lang niet klaar. Bovendien, hij heeft geen bewijs. Toch? Het is zijn woord tegen het onze.’

Ze namen een slok bier. Dachten na.

‘Doorgaan, oké,’ zei de eerste man ten slotte. ‘Maar dan wel zonder hem.’

‘Weet je wat? We betalen hem gewoon niet langer.’ De derde man veegde het schuim van zijn mond. ‘Maken hem duidelijk dat we geen zaken meer doen.’

‘Goed idee,’ vond de eerste man.

‘Afgelopen. Einde. Uit.’

Hoofdstuk 1

De Zonnekoning

De hitte sloeg hem tegemoet toen hij de deur opendeed. Zijn kamer leek wel een bakoven. Marc deed zijn rugzak af en liet hem naast het bureau neerploffen.

Het was eind juni, en het leek al hartje zomer. Heet, heet, heet. De hitte leek uit de muren van de huizen te komen toen hij van school terugliep. Nog een week school. Daarna schoolkamp, en de laatste week school. Hij verheugde zich op zeven weken vrij.

Dan middelbare school. Brugklas. Een nieuw begin.

Hij deed zijn gymshoenen uit, trok zijn T-shirt over zijn hoofd en gooide het over zijn stoel. Hij liep naar het raam, maakte het open en stak zijn hoofd naar buiten.

Een merel hipte in de dakgoot, op zoek naar voedsel tussen de kurkdroge bladeren. De toppen van de bomen wuifden elkaar koelte toe, maar het windje bereikte hem niet. Zijn gezicht bleef even warm als het was.

Hij schoof het gordijn dicht, sloot de zon buiten en liep zijn kamer weer in.

Het geld op zijn bureau was zorgvuldig gesorteerd. Maar het

was niet genoeg. Bij lange na niet. Het sporthorloge dat hij in de winkel van Naomi's vader gezien had, was vet duur. Maar hij wilde het. Koste wat kost. Dat betekende nog tig auto's was- sen en andere karweitjes doen.

Op het beeldscherm van zijn computer was een geel briefje geplakt. Memo van zijn moeder.

Geen tijd om te computeren, Marc, las hij. Boodschappen voor meneer Voorthuizen. Daarna: verjaardagsfeestje. Niet vergeten!! Dat laatste was twee keer onderstreept.

Hij verkreukelde het memo en wierp het naar de prullen- bak. In één keer raak. Hole-in-one.

Boodschappen, had hij nog tijd genoeg voor. Verjaardags- feest: dat betekende tante Jo en oom Harry. Minder. Niet aan denken.

Hij liep naar zijn bed, nam het boek van zijn kussen en sloeg het open op de plek waar hij gebleven was. Eigenlijk was het veel te heet om te lezen, maar hij wilde weten hoe het verhaal afliep.

Het boek ging over de Franse aanval op Maastricht, meer dan driehonderd jaar geleden. Marc woonde in Maastricht. Sommige plekken van de stad van toen herkende hij. Die waren er nog. Maar veel was veranderd. Hij had het boek voor zijn verjaardag gekregen van meneer Voorthuizen, zijn overbuurman. Hij deed boodschappen voor de oude man. Vandaar.

Het laken voelde heerlijk koel aan zijn rug toen hij begon te lezen.

Maastricht, juni 1673

In Frankrijk is op dat moment een bijzondere koning aan de macht. Zijn naam is Lodewijk de Veertiende. Hij is een koning met wilde plannen en een groot ego. Hij noemt zichzelf de Zon-

nekonig, want hij vindt dat hij, net als de zon in het heelal, de belangrijkste man in zijn land is. Hij wil graag grote delen van ons land veroveren. Maar Maastricht wil hij persoonlijk innemen.

Zijn leger is groot. Hij heeft 40.000 soldaten, 12.000 man te paard, talloze karren met voedsel. Een hele karavaan trekt naar het noorden. Ze nemen 400.000 kilo buskruit, 50.000 kanonskogels en tientallen kanonnen mee. Lodewijk heeft zijn beste generaals, vestingbouwers en spionnen meegenomen. Ook heeft hij alvast schilders ingehuurd om zijn overwinning op het doek vast te leggen. Lodewijk is er zeker van: niets staat zijn overwinning in de weg.

Maastricht heeft 5000 soldaten en ruim 10.000 paarden. Bovendien heeft de stad hoge en dikke muren. En men kan een stuk land buiten de stadsmuren onder water laten lopen. Iedereen voelt zich veilig achter de muren.

Op 23 juni 1673 trekt het Franse leger op naar de stad...

... Ze liepen bij Sint-Pieter, een gehucht iets ten zuiden van Maastricht. Als je rechts van je precies tussen de bomen langs de helling naar beneden keek, zag je de Maas. De rivier leek net een zilveren lint, dat in de diepte losjes in kronkels was neergelegd. Maar nu liepen ze de andere kant op, terug naar de stad.

Dikke Nolly droeg een grote zak met wortels en prei, die ze bij boer Voorthuizen hadden gehaald. Nolly knaagde aan een wortel, die hij aan zijn hemd had schoongeveegd. Hij at altijd, wat het ook was. Als het moest, trok hij zelfs bieten uit de grond.

Marc's klompen waren bijna door. Hij voelde hoe de scherpe kant over het eelt op zijn wreef schoof. Nog even en ze waren stuk. Zelfs een nieuw leertje hielp niet meer. Hij tilde zijn voe-

ten extra hoog op, om zijn klompen niet tegen een steen stuk te stoten.

Het was warm. Vlinders fladderden boven de korenbloemen en klaprozen. Leeuweriken scheerden over de korenhalmen, die in lange rijen langs de hellingen van de Sint-Pietersberg zachtjes in het briesje wuifden. Het was helder, geen wolkje aan de lucht.

Op het punt waar ze nu stonden, kon je helemaal over Maastricht kijken en zag je de heuvels verder weg. Boven de stad staken de torens van de Sint-Servaas en de Sint-Jan hoog in de lucht, als waarschuwendende vingers. Meer naar rechts zag je het torentje van het Dinghuis, het gerechtsgebouw. Marc vroeg zich af of zijn vader, die brandwacht was, daar nu op de uitkijk stond. Hij moest elk uur zijn trompet blazen en bij brand de klok luiden, en een vlag uitsteken in de richting waar de brand was. En net op dat moment hoorde hij de trompet, en hij spoorde Nolly aan.

‘Loop door, man, we moeten voor het sluiten van de stads-poort binnen zijn.’

Nolly kauwde rustig verder, spuwde een hard stukje uit.

‘Mijn oom is poortwachter. Die laat ons zo door.’

‘Het is nog een heel stuk lopen, dus...’

‘Waar maak je je druk om?’ Nolly tastte in de zak naar een verse wortel.

Ze kwamen bij een bocht, vlak bij het einde van de akker. De warmte leek uit het binnenste van de berg te komen, uit de vele openingen die mergelgravers hier hadden gemaakt om mergelsteen te hakken. Het leken open monden, of ogen, die je stil aanstaarden als je erlangs liep. Bijen zoemden heen en weer. Een paardenhoef schraapte over de grond. Een ander paard briepte. Iemand zei iets in een vreemde taal.

Vlakbij...

‘Bukken!’ fluisterde Marc, en hij hield Nolly tegen. ‘Achter die struiken hier. En hou op met kauwen. Je hoort het op grote afstand.’

Voorzichtig schoof Marc een eindje verder, tot hij kon zien wie daar waren. Hij richtte zich op.

Voor hem stonden vier ruiters. Hun paarden waren naar de stad gericht, en hij zag ze van opzij. Hij kon ze bijna aanraken. Ze hadden kijkers voor hun ogen. Het waren geen gewone soldaten, zag hij. Daarvoor waren hun kleren te kostbaar. Hun laarzen glansden als spiegels, de pluimen op hun hoeden bewogen zachtjes in het briesje heen en weer. Ze wezen elkaar op bepaalde punten en spraken zachtjes in een taal die Marc niet verstond. Verkenners. Buitenlanders. Waren het soms Fransen?

En toen zag hij het.

Achter de ruiters, in de laagte beneden hen, in de richting van de weg naar Luik, kwam een eindeloze rij soldaten. Duizenden leken het wel. Ze droegen musketten, sabels. Het metaal schitterde in het zonlicht. Trommels gaven het marstempo aan. Het was een mierenleger, in blauwe en grijze tinten. Ze hadden paarden bij zich, dekens en ransels. Hij zag talloze karren, volgeladen met munitie en allerlei voorraden, tenten. Er bungelden pannen aan, die zachtjes tegen elkaar rammelden. Nu hoorde hij ook het geratel van wielen. Ze kwamen dichterbij. Paarden zeulden kanonnen de Sint-Pietersberg op. Hij zag kleurige vaandels. Honderden. Het blauw-wit-rood van vlaggen. Dat herkende hij. De Franse vlag. Daar kwamen koetsen, omringd door ruiters. Er was een heel leger op weg naar Maastricht.

Voorzichtig schoof hij terug.

‘Het zijn Fransen,’ fluisterde hij in Nolly’s oor. ‘Ze komen hierheen. Ze gaan ons aanvallen.’ Hij trok aan Nolly’s mouw. ‘Kom mee. We moeten de stad waarschuwen.’

Ze slopen in een grote boog om de ruiters heen tot ze weer op het pad kwamen. Toen zetten ze het op een lopen, zo hard als ze konden. Nolly draafde en zweette, zeulde de zak met groenten mee en hijgde hoorbaar bij elke stap. ‘Ik kan niet meer,’ pufte hij even later, en hij plofte neer op een boomstronk. ‘Ik ga dood.’

‘Je moet,’ zei Marc, die zijn kapotte klompen in zijn hand hield. Zijn voeten deden zeer. ‘Elke minuut telt.’ Hij was doodsbang. Zijn grootvader had tegen de Spanjaarden gevochten, en die had hem verteld wat er met een stad gebeurde als die veroverd was. En de inwoners stonden vreselijke dingen te wachten...

Paardenhoeven. Achter hen.

Marc trok Nolly mee. ‘Hierheen.’ Ze waren nog niet in de beschutting van de grot toen ze de ruiter zagen. Het was een van de verkenners die Marc eerder gezien had. Had de man iets gehoord of gezien en kwam hij nu achter hen aan?

De Fransman hield het paard in, vlak voor de opening van de grot. Hij keek speurend om zich heen.

‘Stil dan toch,’ fluisterde Marc. Nolly’s zware ademhaling was mijlenver te horen. Het duurde eindeloos, maar ten slotte gaf de man zijn paard de sporen en galoppeerde weg.

Al ver voor de stadspoort begonnen ze te roepen. ‘De Fransen komen eraan, ze zijn al bij de Sint-Pietersberg!’

Maar niemand besteedde enige aandacht aan hen. Iedereen bleef gewoon doen waarmee hij bezig was. ‘Wegwezen, stelletje kwajongens,’ zei de eierverkoopster, en ze pakte haar bezem om ze weg te jagen. Ze renden door. Marcs voeten deden pijn, Nolly hijgde als een oud paard. Het wachthuis bij de stadspoort. Marc gooide de deur open, stapte naar binnen.

‘Hé, hé, dat gaat zomaar niet.’ Een dikke soldaat met een kaal hoofd hield hen tegen.

‘De Fransen komen eraan,’ zei Marc. ‘We hebben ze gezien. Een heel leger. Bij de Sint-Pietersberg. Ze komen hierheen!’

De soldaten barstten in lachen uit, sloegen zich op de knieën van plezier.

‘Wat heb je gerookt, jongen?’

‘Er is geen tijd te verliezen!’ hield Marc vol. ‘Ze hebben kanonnen...’

Gelach.

Er kwam een officier binnen.

‘Het lijkt hier wel een herberg in plaats van een wachtpost,’ zei hij.

Toen zag hij de twee jongens. Hij ging voor hen staan.

‘Wat doen jullie hier? Vertel op.’ Ze vertelden het.

... Ze droegen stenen aan, en zand. De Fransen beschoten de stadsmuren. Ze richtten hun kanonnen op één punt, maakten de opening in de muur groter. De grote gaten van hun insla-

gen werden meteen gedicht met zand en stenen. Die stenen haalden de vrouwen en kinderen in kruiwagens op, ze waren van huizen die kapotgeschoten waren. Marc zag de kanonskogels in een grote boog overvliegen, tot ze met een klap ergens in een muur sloegen. Ze wisten al precies of ze moesten schuilen of door konden lopen. Het vee was allang binnen, alle vrouwen en kinderen hielpen mee om de stad te verdedigen. Marcs vader zag erop toe dat elk huis een emmer water en ladders had om brand te kunnen blussen. Ook had hij brandspuiten van de kloosters gevraagd.

De Fransen kwamen met honderden tegelijk. Ze hadden houten vlonders bij zich, die ze als bescherming boven hun hoofd droegen en tegen de muren zetten. Anderen droegen vaten met kruit, die ze tegen de muren stapelden om ze te laten ontploffen. De verdedigers konden hen tussen die vlonders niet raken.

Toch hadden de Fransen niet echt succes. 's Avonds en 's nachts werden alle bressen die in de muren zaten door de inwoners weer gedicht. De volgende ochtend leek het of alles weer in orde was.

Ondertussen laadden de Franse musketiers hun geweren en schoten op alles wat bij de stadsmuren bewoog. Maar de verdedigers hielden stand, en schoten terug. En toen kwamen de houten vlonders met de vaatjes buskruit niet meer overdag, maar 's nachts.

Lodewijk de Zonnekoning had er genoeg van. Hij zette zijn zwaarste geschut in en bestookte de stad onophoudelijk met zijn kanonnen. De stad wankelde, maar hield zich staande. De verdedigers schoten op alles wat zich bewoog. Er werden veel Franse soldaten geraakt. Vanaf de stadsmuur zag Marc hoe de gewonde Fransen een goed heenkomen zochten, maar uiteindelijk toch neervielen. Het eerst gooiden ze hun musket van

zich af. Hun handen zwaaiden hulpeloos in de lucht, alsof ze nog ergens houvast zochten. Toen vielen ze voorover.

Marc liet zijn kruiwagen staan, veegde het zweet van zijn gezicht.

Hij was moe. Doodop. Zijn blote voeten bloedden van het heen en weer lopen. Maar hij gaf niet op. Nooit.

Iemand trok aan zijn arm. Hij weerde het af.

‘Marc,’ hoorde hij van veraf.

‘Marc, word eens wakker.’

Hij verzette zich. Die kruiwagen moest door.

‘Marc.’

Hij werd wakker. Zijn moeder stond aan zijn bed, rukte aan zijn arm.

‘Marc, je moet boodschappen doen. Weet je nog?’

Hij opende zijn ogen, richtte zich op van zijn bed. Wreef over zijn gezicht. Hij was in slaap gevallen, had alles gedroomd. Het boek was op de grond gegleden.

Het was weer anno nu.